

Divocí prapředci slepic rodu Gallus

Divocí kurové jsou mezi chovateli v naší republice velmi vzácnými chovanci, přestože jsou velmi atraktivního vzhledu a mají zajímavé chování, snad jen nutnost zimování v temperovaném zimovišti je může částečně znevýhodňovat. Já si ale myslím, že největší překážkou je velmi malá informovanost chovatelů. Pokusím se proto přispět trochu k představení těchto krásných a zajímavých prapředků dnešních plemen slepic.

Kurové hřebenatí rodu **Gallus** se vymykají svým vzhledem všem ostatním rodům čeledi **bažantovitých (Phasianidae)**, do které patří. Jedná se o prapředky všech současných plemen slepic, která se z níže uvedených druhů postupem času šlechtěním, které podle dochovaných zpráv probíhalo asi 5000 let, podařilo vytvořit. Příslušníci rodu **Gallus** se dělí na čtyři druhy, jsou to: **kur Sonneratův - Gallus sonneratii**, **kur cejlonský - Gallus lafayetii**, **kur zelený - Gallus varius**, kteří jsou monotypičtí, a **kur bankivský - Gallus gallus**, který má pět poddruhů. Původně se vycházelo z toho, že jediným prapředkem dnešních slepic je pouze pět poddruhů kura bankivského, ale testy DNA z posledních let hovoří o tom, že na vniku se podílely i ostatní tři druhy. Vynechávám podrobné popisy jednotlivých druhů, jelikož je vše patrné z přiložených fotografií, jen uvedu zásadní rysy. Kurové hřebenatí obývají lesy a džungli. Kohouti kurů hřebenatých mají na hlavě hřeben a pod hlavou laloky.

Gallus gallus – kur bankivský

Důležitými rozpoznávacími znaky čisto-krevné populace kura bankivského jsou u kohoutů: výrazný zubový hřeben, nízko nasazený ocas, v něm dvě centrální srpovitě prohnutá pera dlouhá a čtyři boční prohnutá krátká, nohy šedomodré barvy, ostruhy dlouhé úzké a špičaté, tělo celkově protáhlé podobné bažantům. Slípky mají nezatmělý hřebínek a lalůčky, protáhlé tělo, ocas skoro v jedné ose s tělem, barva nohou šedomodrá. Kohout v toku má hejno dvou až tří slípek. Slípky snášejí na zem do krytu v podrostu 4 až 6 vajec, délka inkubace je 19 až 20 dnů. Odrostlá kuřata se osamostatňují ve věku asi tří až čtyř měsíců. Kohouti mají v krčním závěsu v době rozmnožování dlouhý svatební pera, která po období rozmnožování mění za kratší a tmavší, a ta před dalším tokem mění zase za dlouhý svatební. Kokrhání kohoutů má oproti domácím plemenům poslední slabiku jakoby useknutou – není protažená. Potravou jsou jim různá semena, ovoce, hmyz a zelené rostliny.

Kohout: délka 65–78 cm,
hmotnost 670–1450 g.

Slípka: délka 41–46 cm,
hmotnost 485–1050 g.

Gallus gallus gallus – kohout.

Gallus gallus gallus – pár.

Gallus gallus bankiva.

Gallus gallus murghi – kohout.

Gallus gallus jabouillei – pár.

Gallus gallus spadiceus.

Gallus gallus gallus

Výskyt: Kambodža, **centrál** a jih Vietnamu, **centrál** a jih Laosu a východ Thajska.

Identifikace: velké bílé ušnice a krční závěs zlatooranžový, pera v něm jsou špičatá.

Gallus gallus bankiva

Výskyt: jih Sumatry, Jáva a Bali.

Identifikace: menší červené ušnice, zlatožlutý krční závěs, jeho pera jsou kratší a ne tak špičatá.

Gallus gallus murghi

Výskyt: Indie, Nepál, Bhútán a Bangladéš.

Identifikace: malé bílé ušnice, pera krční-

ho závěsu jsou špičatá žlutá, v ose pera s tmavou čárkou.

Gallus gallus jabouillei

Výskyt: sever Vietnamu a Čína (Yunan a Hainan).

Identifikace: ušnice malé červené, pera krčního závěsu jsou špičatá zlatožluté barvy.

Gallus gallus spadiceus

Výskyt: jihozápad Yunanu, východní Indie, Myanmar, Thajska, Malajsie a sever Sumatry.

Identifikace: ušnice jsou malé červené a pera krčního závěsu jsou zlatožlutá a špičatá.

Velkému nebezpečí, na rozdíl od ostatních druhů čeledi bažantovitých, které jsou loveny a vytlačovány ze své domoviny, čelí čistokrevná populace kurů bankivských. Ta je v přírodě velmi ohrožena především tím, že dochází k jejímu křížení s domácí drůbeží, kterou chovají domorodci volně v okolí svých vesnických obydlí, kříženci se následně nekontrolovatelně šíří a tím mizí genofond původních divokých slepic.

Gallus sonnerati – kur Sonneratův

Výskyt: endemit centrální a jižní Indie.

Kohout: délka 70–80 cm,
hmotnost 790–1130 g.

Slípka: délka 36–38 cm,
hmotnost 700–790 g.

Dospívá a plně vybarvuje druhým rokem. Snáška je 3 až 5 vajec, inkubace 21 dnů. Kohout má hřeben jemně zubatý a stejně jako u kura bankivského tu zvláštnost, že v létě, po období rozmnožování, mění dlouhá pera svého krčního závěsu za krátká. Jako potrava slouží semena, různé plody a hmyz.

V přírodě je poměrně hojný a díky velkému teritoriu rozšíření není jeho populace ohrožena.

Gallus lafayetii – kur cejlonský

Výskyt: endemit ostrova Srí Lanka, jehož národním symbolem ???

Kohout: délka 66–72 cm,
hmotnost 790–1140 g.

Slípka: délka 36 cm,
hmotnost 510–625 g.

Hlavním znakem kohouta tohoto druhu je velká žlutá skvrna táhnoucí se přes celý jemně zubatý hřeben. Slípka má jen velmi malý náznak hřebínku. Kohout má nohy červené a slípka šedožluté. Jeho latinské jméno je po francouzském markýzu de La Fayette. Živí se zrninami, semeny plevelů, listy, pupeny, ovocem a hmyzem pouze v malé míře. Dospívá a je schopen rozmnožování ve druhém roce. Snáší od února do května na zem do krytu mezi keři 4 až 6 vajec, inkubace trvá 21 dnů. Druhá snáška bývá v srpnu až září.

Gallus varius – kur zelený

Výskyt: endemit Indonésie, ostrovů Jáva a Bali a několika okolních malých ostrůvků.

Kohout: délka 65–75 cm,
hmotnost 670–1450 g.

Slípka: délka 32–46 cm,
hmotnost 485–1050 g.

Gallus sonneratii – kohout.

Tento druh divokých slepic, na rozdíl od všech ostatních, velmi dobře a dlouho vydrží létat, takže může přelétat i mezi blízkými ostrovy. Jako potrava mu slouží koryši, různý hmyz a plži, ovoce a semena rostlin. Kvalitní výživa v zajetí je jedním ze základních předpokladů zdárného chovu, jelikož tento druh je velmi vnímavý k nemocem, především trávicího traktu, jako jsou E. coli, salmonelóza

Gallus lafayetii – kohout.

a mykoplazmóza. Obývá pobřežní regiony, mangrovy, ústí řek a rýžová pole. Tvoří malé skupinky o 5 až 6 jedincích.

Kohout má vícebarevný malý hřeben bez zubů a pouze jeden lalok. Ocas je nízko nasazený a uprostřed dělený. Dospívá druhým rokem, ale někdy jsou plodní již v prvním roce.

Gallus varius – kohout.

Gallus sonneratii – pár.

Slípka nemá žádný hřeben ani lalok, tváře má opeřené.

Slípka snáší vejce do hnízda na stromě několik metrů nad zemí. Hnízdí od dubna do července. Snáška se pohybuje mezi 3 až 5 vejci bílé barvy s krémovým nádechem, inkubace trvá 21 dnů. Kuřata odchovávaná v zajetí uměle mívají problém s přijímáním potravy, proto se k nim na prvních několik dnů života

Gallus lafayetii – slípka.

přidávají mladá kuřata křepelek nebo zdrobnělých slepic.

text: Míla Stehlík,
foto: Míla Stehlík,
MVDr. Lubomír Palkovič,
infotragopan@email.cz

Gallus varius – slípka.